

== Velja po pošti: ==
za celo leto naprej . . . K 26—
za en mesec . . . „ 2—20
za Nemčijo ololetno . . . „ 29—
za ostalo inozemstvo . . . „ 35—
V Ljubljani na dom:
za celo leto naprej . . . K 24—
za en mesec . . . „ 2—
V upravi prejemam mesečno . . . 1-80
== Sobotna izdaja: ==
za celo leto K 7—
za Nemčijo ololetno . . . „ 9—
za ostalo inozemstvo . . . „ 12—

SLOVENE

== Inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 um
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat po 30 v
za dva- in večkrat . . . „ 25 „
pri večjih naročilih primeren
popust po dogovoru.
== Poslano: ==
Enostolpna pettivrsta po 60 v
Izhaja vsak dan izveniši ne-
delje in praznike ob 5. uri pop.
Redna letna priloga voznik red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Mi smo za mir.

Berlinski oficijozen glas o obisku na-
šega cesarja in cesarice.

Berlin, 2. aprila. (K. u.) »Lokalan-
zeiger« piše: Pomembne izjave, kakor
smo jih v Nemčiji in Avstriji zadnje
dni slišali o našem stališču glede no-
tranjih dogodkov v Rusiji, so ruskemu
narodu, ki je v svojih širokih plasteh
skozi in skozi miroljuben, dokazale, da
narodi četverozveze odkritosrečno goje
to miroljubno mišljenje. Domnevati
smemo, da bi grof Czernin ne bil izre-
kel misli o konferenci vojujočih sil pri
začasnem nadaljevanju vojne, če bi se
prej ne bil prepričal, da so tudi ostali
zavezniki teh misli. Njegova izjava je
vsekakor taka, da vnovič potrdi naših
narodov voljo za mir.

Soglasno naziranje med Berlinom
in Dunajem pa se razteza tudi na vo-
dilne kroge v Sofiji in Carigradu in bo
posebno poudarjeno pri skorajšnjem
obisku, ko pridejo v Nemčijo visoko-
stoječe osebnosti iz donavske monar-
hije. Čim bolj stojimo na vseh frontah
neomajani in trdni, s tem bolj povzdig-
njeno glavo smemo sovražniku ponu-
diti mir, ki bo za vse dele vreden
ogromnih žrtev, ki so jih doprinesli v
tej vojni. Če sovražniki ne porabijo tu-
di te prilike, da vrnejo evropskim na-
rodom mir, store to na svojo odgovor-
nost. Mi smo pripravljeni, da se tudi
zanaprej preblijemo. Tudi glede tega so
v četverozvezi enih misli. Omenjeni ob-
isk, ki se izvrši te dni, bo to naziranje
podčrtal z vso jasnostjo.

Berlin, 2. aprila. (K. u.) Konservativ-
na »Kreuzzeitung« piše: Nemčija in Av-
strija naznanjati tudi novi Rusiji, da ste voljni
skleniti časten mir. Izjave avstrijskega zu-
nanjega ministra vabijo na miroven po-
sveč. List odklanja izjavo, če je primerno
delati na splošen miroven posvet, ali bi ne
bilo bolje, da bi se z vsakim sovražnikom
posebej pogajali. »Vorwärts« pravi: Danes
osrednje velesile zopet delajo na to, da bi
se končala svetovna vojna s častnim mi-
rom. To delo si olajšajo, če končajo trapa-
sto legendo, da vladajo osrednje evropske
države novi Atili in Džingi.

Dunaj, 2. aprila. Glasilo našega zuna-
njega ministra »Wiener Allg. Zeitung« piše
o obisku cesarjeve dvojice, da obe cesa-
rici na najbolj čist in vreden način pred-
stavljati spečo silo želje po človečnosti.
Razgovor bo tudi političen. Zraven bosta
kancler in grof Czernin. V kratkem času
že tretjič skupaj. Komentar bi bil morda
nepreviden in ne na mestu. Toda srednje-
evropski narodi zro z napetostjo, kakor le
pred največjimi zgodovinskimi dogodki.

Za demokratizacijo Avstrije.

Praga, 2. aprila. Nemška napredna
stranka je na svojem zborovanju zahtevala
po vojni odločno demokratizacijo vseh jav-
nih državnih naprav in duha. Naj se takoj
odpravi cenzura glede notranjepolitičnih
vprašanj. »Prager Tagblatt« prinaša ob-
enem uničujočo kritiko nemškega »Natio-
nalverbanda«.

Čehi in Jugoslovani v Avstriji.

V »Narodnem listu« piše dalmatinski
dež. glavar dr. Ivčević, predsednik »Dal-
matinskega kluba«, da klub stoji na stali-
šču »Českega Svaza« in »Hrvatsko-sloven-
skega kluba« in da je z njima solidaren.
Obširen članek proti nemškemu zahtevam
konča z besedami: Država se je pokazala
slozna, krepka in silna tudi brez nemškega
državnega jezika. Morebitni eksperimenti
v nasprotnem smislu niso potrebni in bi ne-
ugodno vplivali na opravičeno občutljivost
narodov, ki pri izvrševanju svojih dolžno-
sti proti državi prav nič ne zaostajajo za
Nemci.

Nova Poljska.

»Wiadomosci Polskie« pišejo (št. 120):
Ruska revolucija je popolnoma izpremenila
položaj vstajajoče Poljske. Rusija je izgu-
bila pogoje za zmago in za odločujoči vpliv
pri sklepanju miru. S tem je za Poljsko za-
časno minila nevarnost z vzhoda. Gotovo
je, da bo vsled tega rusofilstvo med Po-
ljaki izgubilo zadnjo podlago in da se bo
zmanjšal pesimizem. Z druge strani je pa
tudi gotovo, da se je po ruski revoluciji
zmanjšal pomen Poljske za centralni vele-
sili. Poljaki so se bali, da bi poljska ar-
mada služila tujim koristim. Sedaj pa Po-
ljakov ne potrebujejo. Zato je bodočnost
Poljske še bolj odvisna od Poljakov samih.
Poljaki bodo sami odločili svojo usodo.
Kolika škoda, da so tako dolgo odlašali z
organizacijo lastne armade, da so tako
dolgo trgovali in se pogajali za razne ga-
rancije. Zdaj bi lahko imeli že vsaj pol-
milijskono lastno armado, ki bi mogla zma-
goslavno nastopiti za poljsko državo. Ven-
dar ni še prepozno. Preden se bo Rusija
oddahnila od sedanjih notranjih težav, je
še čas, da se zgradi poljska država. A vsak
izgubljeni dan je lahko usodepoln. Ne od-
lašajmo!

Podlaga poljske države je poljska ar-
mada in poljska vlada. Jedro poljske ar-
made tvorijo legije, jedro poljske vlade pa
državni svet. Državni svet mora kar naj-
preje organizirati lokalno upravo raznih
stopenj, zlasti pa okrožne komitariate in

avtonomne okrožne zastope. Odsek notra-
njih zadev mora organizirati poljsko poli-
cijo, ki bo skrbela za notranji mir in red,
branila državljane pred terorizmom bandi-
tov in poulične druhali ter skrbela, da se
ne bodo tvorile zasebne notranje vlade.
Velika notranja nevarnost bi bila, ako bi
hotele politične stranke izrabljati sedanje
negotovost ter sebe proglašati za edine za-
stopnike celega naroda in si prisvajati pra-
vice državne vlade. V prehodnih dobah,
kakor je sedanja, je nujno potrebna krepka
policijska, ki naj razvijajočo se državo brani
notranjih in zunanjih (ruskih) napadov in
zarot.

Uradni jezik mestnih občin.

Generalno gubernatorstvo poljskega
kraljestva pod nemško upravo je razglasilo
določbe v uradnem jeziku mestnih občins-
kih uprav razen Varšave. Po tem razglasu
je uradni jezik mestnih občin poljski. Mest-
ni pečati in koleki morajo biti poljski. Vsi
razglašeni v odloki, sploh vsi dokumenti mo-
rajo biti izdani v poljskem jeziku. V dopi-
sovanju z nemško vlado se mora priložiti
nemški prevod. Nadzorujoča vlada sme do-
voliti rabo nemškega jezika, v kolikor je
potrebno, a vendar se mora povsod po
možnosti ozirati na pravice poljskega jezi-
ka. Župani in drugi mestni uradniki, ki so
nemški podaniki, smejo uradno rabiti nem-
ški jezik.

Kakor je videti, je poljski državni svet
dosegel velik uspeh proti izzivajočim ukre-
pom mestnih občin, v katerih imajo židje
odločilno večino. Temu ukazu se bo mo-
rala pokoriti mestna občina Lodz, ki je bila
že razglasila nemški jezik za svoj uradni
jezik. S tem je popolnoma preprečena
možnost, da bi kaka mestna občina pro-
glasila židovski žargon za uradni jezik, ka-
kor se je n. pr. že zgodilo v Bedzinu.

Poljski oklic

nove ruske vlade je, kakor se poroča iz
Stockholma, poljske kroge vznemljil, ker
je sestavljen popolnoma na reakcionarnem
temelju carizma.

Trije ministri priče.

Dunaj, 2. aprila. Popoldanski listi po-
ročajo: V današnji razpravi o sodni zadevi
Kranz je bil zaslišan kot priča pravosodni
minister pl. Schenk, Baron pl. Schenk je
izjavil, predno je bil zaslišan kot priča, da
je svoje mesto položil v cesarjeve roke.
Storil je to zato, da se izogne tudi senci
misli, da bi kot vrhovni voditelj pravosod-
ne uprave mogel vplivati na sodni dvor.
Izjava pravosodnega ministra je povzro-
čila v dvorani veliko gibanje.

V razpravi proti dr. Kranzu so bili več-
raj na Dunaju zaslišani trije ministri. Dne

3. januarja sta dva častnika vojnega mini-
strstva preiskala depozitno banko in na-
pravila zapisnik. V nekem dunajskem listu
je nato prišel članek, ki je razodeval, da
prihaja od krogov vojnega ministrstva in
se je glasil kot obramba dr. Kranza. So-
botna razprava je prinesla zanimiva raz-
kritja. Vojno ministrstvo je preiskovalne-
mu sodniku poslalo noto, čez par dni pa jo
je zahtevalo nazaj in dobilo čez nekaj dni
čisto drugačno noto. Preiskovalni sodnik
in državni pravdnik sta takoj sumila, da je
nekdo na delu za glavnega obtoženca. Rit-
mojster Lustig je v soboto izpovedal, da so
tisto noto popravili na ukaz vojnega in na
željo pravosodnega in finančnega ministra.
Sodišče je sklenilo zaslišati vse tri mini-
stre. Prvi je bil zaslišan pravosodni mini-
ster dr. Schenk, ki je najprvo izjavil, da je
cesarju podal demisijo. Ko je svojčas pri-
šla »častna izjava« vojnega ministrstva za
dr. Kranza, je državnemu pravdniku naro-
čil, da naj krivce vseeno odločno zasleduje.
Nekega dne mu državni pravdnik prinese
neko noto vojnega ministrstva, ki je bila
pravi zagovor dr. Kranza. Justični mini-
ster je vedel, da vojni minister kot pošten
mož nima opravka s to stvarjo. S finanč-
nim ministrom sta šla k vojnemu ministru.

Finančni minister je rekel, da vojne-
mu ministru pač ne more biti ljubo, da je
podpisal stvari, katerih ni natanko poznal.
Pravosodni minister je tedaj prebiral tisto
noto točko za točko, kako so spremenili
tisto noto na preiskovalnega sodnika. Voj-
no ministrstvo nima pravice vplivati na
sodišče, ampak povedati resnico. Finanč-
ni minister je izpovedal, da je pri teda-
njem obisku vojni minister takoj spoznal,
da je napravil napako, ki so jo nato brez
ugovora popravili. Vojni minister Krobatin
pravi, da je prvo noto le hitro prebral.
Došla ministra sta mu povedala, da sta v
nji dva stavka, ki bi takorekoč znala vse-
bovati stališče vojnega ministrstva do
banke. Minister ima pravico do izprememb,
če nastopijo okoliščine, ki ne soglašajo z
njegovim dosedanjim prepričanjem. Nato
sta bila vnovič zaslišana nadporočnik Be-
nesch in ritmojster Lustig. V svojem plai-
doyerju je državni pravdnik dr. pl. Höppler
te kupčije označil kot tipičen značaj ve-
rižne trgovine. Današnji vojni oderuh ni
nič boljši, kakor vlomilec ali cestni ropar
od včeraj ali veleizdajalec. V času, ko
ljudstvo kriči po kruhu, se posamezniki
v treh mescih imeli trideset milijona do-
bička. Dr. Kranz se je postavil v pozo do-
brotnika: na stroške prebivalstva je lahko
igral vlogo dobrotnika. Predlaga najstrožjo
kazen. — V trenutku sodba še ni znana.

Prebivalstvo bo sodbe nad vojnimi
dobavitelji, ki kaj zagreše, sprejelo z ve-

LISTEK.

Dr. Karel Matuš.

Nedavno je naš cesar imenoval za taj-
nega svetnika dr. Karla Matuša. Lansko
leto je slavil 80letnico svojega rojstva, spo-
štovan in ljubljen od celega češkega na-
roda. Svoječas je bil voditelj staročeske
stranke, med svetovno vojno pa je največ
pripomogel k današnji združitvi čeških po-
litičnih strank. »Česki Svaz« in »Narodny
Vybor« sta v veliki meri njegovo delo.
Tega moža je tedaj cesar poklical med
svoje tajne svetovalce, zato pogledimo ne-
koliko njegovo življenje in mišljenje.

Dr. Karel Matuš, rojen leta 1836., je
bil nekaj časa v notarski, sodni in odvet-
niški službi, pa se je nato posvetil avto-
nomiji, in sicer je bil že leta 1870. župan
mesta Mlade Boleslave, kateri je župano-
val 19 let. Leta 1873. je bil izvoljen za če-
škega deželnega poslanca, leta 1878. v dr-
žavni zbor, leta 1899. je bil poklican v go-
sposko zbornico. V svojih političnih govo-
rih je izrekel marsikatero tehtno besedo,
ki velja še danes. Že pod Taaffejem je tr-
dil, da države ne moremo konsolidirati, če
zadovoljimo en narod na škodo ostalih. O
reformi uprave je rekel: S primerom de-

centralizacijo uprave, kateri bi pripojili
življenja zmožne avtonomne organe, bi se
dalo dobiti upravo, do katere bi državljani
imeli večje zaupanje kakor doslej. Z or-
ganičnim razvojem deželne avtonomije bo
država dobila največjo in najtrajnejšo pod-
poro za rast svoje sile in moči. Vestna iz-
vršitev državnih temeljnih zakonov o ena-
kopravnosti vseh narodov bo najboljšo
sredstvo, da vsi narodi ustavo priznajo z
enakim veseljem.

Dr. Matuš je bil eden prvih, ki je na-
stopal za reformo volilnega reda za dr-
žavni zbor. Njegov prijatelj, stric sedanje-
ga našega ministrskega predsednika, grof
Henrik Clam-Martinic, je takrat izrekel
spomina vredne besede o veleposessu:

»Po mojem mnenju mora veleposessu
imeti svoje korenine na domačih tleh, ne
toliko v zemlji, nego v duševnem bitju in
življenju, v mišljenju in stremljenju ljud-
stva, v čigar sredi živi. Zavzeti mora trd-
no stališče v javnem življenju in do jav-
nega življenja svoje dežele, svojega naroda,
čegar trajni eksponent je, eksponent, ki je
in mora biti izraz, ki veže preteklost, se-
danost in bodočnost. Niti brezbarvni nev-
tralnosti, niti v oni meri nerazumljivi po-
ziciji med strankami in izven strank, am-
pak trdno stoječ v domači zemlji v poli-
tični in narodni sredi, bo doseglo oni tra-
jen, pomirjajoč in razjasnjoč voliv, za ka-
tereja je poklicano.«

Zanimiva je Matuševe kritika o ne-
pozabnem in pozabljenem členu 19. »Ta
člen 19. se mi zdi kakor dragocena igra-
čka, katero skrbni stariši čuvajo zaklenjeno
v skrinji in dovoljujejo otrokom samo, da
se ji čudijo le od daleč. Tako se smejo
avstrijski narodi klanjati liberalizmu, ki
jim slovesno priznava enako pravico v šoli,
uradu in javnem življenju, ne dovoli jim pa,
da bi se enako posluževali te ljube pra-
vice.« Večnarodna država more imeti le
to nalogo, da duševne in gnotne potrebe
vseh dežel in narodov goji z enako skrbjo,
in večnarodna država, ki tega poklica ne
more izvrševati, je izgubila pravico do živ-
ljenja. Vsi avstrijski narodi so v težkih
časih države svojo požrtvovalnost tolikrat
in tako lepo izpričali, zopet in zopet so
bili pripravljeni vse, kar je kot odpoved
enotnosti monarhije od njih brezpogojno za-
htevala, položiti na oltar skupne domovine,
da pač zaslužijo tisto mero narodnih pra-
vic, da bi poleg Avstrijcev prve vrste ne
bili Avstrijci druge vrste.«

Leta 1884. je Plenner podpiral Wurm-
brandov predlog za nemški državni jezik,
ki naj bo jez proti slovenski povodnji. Dr.
Matuš mu je odgovoril: »Poprimem to pri-
mero o jez in devizo: do sem in ne dalje,
ker ima biti jez proti opravičenim zahte-
vam večine narodov. V dobi, ko vsak na-
rod v svojem jeziku ne vidi samo paladija
svojega bistva, ampak v njegovem obsegu

in javni veljavi tudi koeficijent svoje moči
in svoje lastne veljave med kulturnimi na-
rodi, v taki dobi ste hoteli zgraditi jez, da
bi nemške narode potlačili na najnižjo
stopnjo. Ta boj mora nehati, pravim resno,
če naj ne pogine država.«

Nič manj niso zanimive njegove bese-
de, ki jih je leta 1888. govoril Nemcem:
»Vi trdite, da je bila sedanja večina se-
stavljena samo zato, da bi tlačila Nemce
in jim vzela dobro in staro pravico vod-
stva, z druge strani pa slišimo pritožbe,
da enakopravnost doslej še ni izvedena,
kakor je to zajamčeno v osnovnih državnih
zakonih in takoj vemo, da vse to, kar vi
imenujete slovenske aspiracije, ni nič dru-
gega, kakor večer in deloma brezuspešen
boj slovanskih narodov za enakopravnost,
za ono uvedbo narodnega jezika v vse
oblasti javnega življenja, v katerih doslej
sploh še ni bil ali pa premalo uveden. Slo-
vani nikakor ne zahtevajo, da bi naši dr-
žavi bil vtisnjen slovenski pečat, toda prav
tako imajo prav, če se upirajo, da bi kaka
druga narodnost edino in izključno vsilila
svoj značaj tej državi. Vodstvo, o katerem
se govori, more imeti le ta in ga bo v bo-
doče imele le tisti, ki hoče to državo vo-
diti in graditi na njenem naravnem te-
melju.«

Glede političnih zvez naše države s
tujimi državami je dr. Matuš rekel leta
1888. v delegacijah: »Mi si želimo, da sa-

likim zadoščenjem, ako bodo taki vojni dobavitelji obsojeni ne le v zapor, ampak tudi na konfiskacijo tega, kar so nepravilnim potom dobili od države. V Nemčiji so nedavno enega takih vojnih dobaviteljev obsodili na zapor in 400.000 mark globe.

Nova Rusija.

Švedska vlada priznala rusko začasno vlado.

Stockholm, 2. aprila. Švedska vlada je priznala rusko začasno vlado.

Izjava ruskega ministrskega predsednika.

Rotterdam, 3. aprila. (K. u.) »Daily Chronicle« poroča iz Petrograda: Ministrski predsednik in notranji minister knez Lvov je izjavil: Radi začasnega nereda, ki je posledica revolucije, skrbni niso umestni. Ni bilo mogoče, da bi te faze ne bilo, a je brez vsakega pomena v primeri z velikansko izpremembo. Velikanska večina ruskega naroda je novo vlado pozdravljala, ne da bi bila prekinila svoje navadno delo. Delati smo pričeli tako, kakor še nikdar prej. Odkar se je pričela vojska, smo želeli, naj bi postale sile naroda proste. To se je zdaj zgodilo. Nabrana energija se ne bo razblinila le v radosti, marveč bo tudi kos nujnim nalogam sedanjega trenutka, ki zahteva, da se ustvari močna Rusija, ki bo tudi izvedla naloge, katere je prevzela, ko je sprejela nemško izzivanje. Armado in narod preveva nov duh, novo zaupanje v zmago. Zdaj verujemo, da bomo dobili vojsko. Če bi ne bili stare vlade strmoglavili, bi ne bili upali, da bomo zmagali. Rusija je stala na robu propada. Ruski narod, ki ve, da bo v ustavodajnem zboru izrazil svojo voljo, se zaveda svoje odgovornosti. Zdaj govorimo lahko zase. Naša reč je reč naših zaveznikov. Trdno smo odločeni, da bomo kot svobodni narod nadaljevali boj za svobodo do konca.

Nove senzacije aretacije v Rusiji.

Milan, 3. aprila. (K. u.) »Corriere della sera« poroča: Začasna vlada je zapovedala, naj zapro celo Razputinovo rodbino in več visokih častnikov glavnega stana, med njimi generala Grekova.

V Rusiji zaplenjujejo skrito moko.

Amsterdam, 3. aprila. (K. u.) »Allgemeine Handelsblad« poroča iz Petrograda: Obratno ministrstvo je zaplenilo 30.000 ton moke, ki je bila skrita na neki mali železniški postaji. Lastnik se ni prijavil.

Carja in carice strožje nadzorujejo.

Bern, 3. aprila. (K. u.) »Agentur Radio« poroča 1. t. m. iz Petrograda: Vse carjevo osebo so iz Carskega Sela prepeljali v Peter Pavlovo trdnjavo. Car in carica sta popolnoma osamljena. Straženje so poostriili. Vsak dan se trikrat prepričajo, če se car in carica še nahajata še v palači.

Novi ruski veleposlaniki.

Curih, 2. aprila. (K. u.) »Petit Parisien« javlja: Začasna vlada je že imenovala nove veleposlanike, ki bodo nadomestili diplomate, ki jih je bil imenoval car.

Boj med delavci in novo rusko vlado.

Stockholm, 2. aprila. V Petrogradu je še vedno vse vznemirjeno. V predmestjih so vsi ljudje oboroženi z revolverji in z drugim orožjem. Velik pomen polagajo na posvet petrogradskega poveljnika Kortilova z zastopniki delavcev in vojakov. Gre za to, da pošljejo poslance na bojišče. Po dvehurnem strastnem razgovoru so posvet brez

uspeha odgodili. Zveza delavcev in vojakov je izjavila, da če ne bo začasna vlada dovolila poslati delavskih poslancev na bojišče, jih bo brez dovoljenja poslala na bojno črto.

Petrogradski svet delavcev in vojakov šteje zdaj 1656 članov.

Rusija hoče mir po načelu status quo.

Berlin, 2. aprila. »8 Uhr Blatt« javlja: »Denk« piše z ozirom na kanclerjev govor: Nova Rusija ne more skleniti sramotnega miru. Mir bo sklenila temeljem status quo.

Izpremenjeni politični tok v Rusiji.

Stockholm, 2. aprila. Iz Petrograda: Časopisi skoraj popolnoma zanemarjajo dogodke na bojišču, kar dokazuje, da se javnost zanima v prvi vrsti za razvoj revolucije. Politika vlade se je močno izpremenila. Delavski svet postopa od začasne vlade popolnoma neodvisno. Ko je delavski svet zboroval v dumi, je bilo v dvorani vse polno delavcev in vojakov, ki so zahtevali poročil, stavili politične zahteve in razgrajali, če vlada ni precej odnehala. V ministrstvu so zelo nervozni. Poleg ustanovitve republike in razdelitve veleposestev so v delavsko vojaškem odboru tudi zahtevali, naj se izpremene vojni smotri.

Ruski socialni demokrat o položaju.

Kodanj, 2. aprila. »Denk« poroča, da je neki voditelj ruske socialne demokracije izjavil: Rusiji ne bodo gospodovali ljudje Miljukove baže. Moč delavcev, ki so popolnoma tako v celji Rusiji organizirali delavske bataljone, je prevelika. V vseh mestih imamo svoje odposlance, ki bodo postali v primernem trenutku neprijetni začasni vladi, če ne bo izpolnila naših zahtev. Delavci in kmetje se zelo nagibajo h komunizmu. Nevarno je Rusiji še veliki knez Nikolajevič, ker ima v ruski armadi veliko pristašev. Živeti hočemo pošteno z vsemi narodi in nismo vojni fanatiki. Ruski narod ne sovraži ne Nemčije in ne Avstrije in je želja po miru v njem vkoreninjena. Nove vlade ne veže nobena pogodba in mora izpolnjevati mirovne želje celega ruskega naroda. Ne povem, kakšno vlogo je igrala Anglija pri ruskem preobratu, a to lahko rečem, da ne bo Rusija slepo orodje Anglije.

Areacije v Rusiji.

Stockholm, 2. aprila. Iz Petrograda se brzojavlja, da še vedno zapirajo pristaše stare vlade. Na Kavkazu so zaprli poveljnika v Petrogradu, ko je hotel izročiti pismo velike knežinje Marije Palovne velikemu knezu Borisu Vladimiroviču. Tudi stanovanje velike knežinje so preiskali.

Bivši car in rumunski kralj.

Curih. Iz Jaša: Na dvoru so zelo pobiti, ker so odpadli vsi dogovori, ki jih je bil Bratianu še nedavno sklenil v Petrogradu. Med Jašom in Petrogradom zdaj dejansko ni nobene zveze. Kralja Ferdinanda je poročilo o carjevi usodi tako potrilo, da več dni ni nikogar sprejel. Sploh se v Rumuniji boje, da bo ruska revolucija učinkovala tudi na usodo Rumunije. Bratianov položaj je omanjan.

Vojska z Rusi in Rumuni.

V gorah moldavske fronte je pač na angleški pritisk in da zadržujejo med vojniki mirovno razpoloženje, napadlo brez uspeha naše postojanke v gorah več ruskih divizij.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. aprila. Uradno:

Na bojni črti gen. polkovnika nadvojvoda Jožefa so se na več mestih živahnejše bojevali.

V dolini Slanic je bil odbit slab, južno doline Uz močan napad Rusov. Naši poizvedovalni oddelki so v gozdnih Karpatih uspešno delovali. V vzhodni Galiciji in v Voliniji nobenih posebnih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, fml.

BOLGARSKO URADNO POROČILO. Sofija, 1. aprila. Uradno: Obstajalevali smo Galac.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. aprila. Veliki glavni stan:

Bojna črta maršala princa Leopolda Bavarskega.

Z ognjem se je preprečil pri Dvini napad Rusov. Zahodno Lucka so naše naskakovalne čete pri Svinuhih privedle več ujetnikov iz sovražnih jarkov.

Bojna črta generalnega polkovnika nadvojvoda Jožefa.

Naši poizvedovalci so ob Ludovi v gozdnih Karpatih med svojimi številnimi pohodi razstrelili sovražno polje min (podkopano zemljo). Rusi so po močni pripravi s topovi napadli v 7 km širini mejne višine na obeh straneh doline Uz. Njih naskakovalni valovi so se zrušili v našem ognju, na nekem mestu pa boju moža z možem.

Ravno tako so se izjavili njih manjši napadi na strani glavnega napada.

Vojska skupina maršala pl. Mackensena. Nič novega.

Rusko uradno poročilo.

Poročilo generalnega štaba z dne 29. marca se izpolnjuje naknadno: Po noči od 26. na 27. marca smo razstrelili vzhodno Brzezanov veliko mino. Po razstrelbi so poizvedovalci, poveljeval jim je poročnik Zakhvatzev, kakor tudi Čehi in Slovaki pod poveljstvom poročnika Medicka vpadli v sovražne järke. Nemce smo z bajoneti izgnali iz lesičjih duplin, v katere so se skrili. Ujeli smo 21 Nemcev, nakar so se umaknili v svoje järke nazaj.

Stanje ruske armade.

Curih, 2. aprila. Angleško častniško posaništvo v Rusiji poroča, da ga stanje ruske armade skrbi. Za disciplino in zdravje je slabo preskrbljeno. Poročilo Angleže in Francoze zelo skrbi. Prvi generalni kvartirni mojster: pl. Ludendorff.

Na južnem Balkanu.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. aprila. Veliki glavni stan:

V ožini jezer ni uspel sovražni poizvedovalni napad. Južnzhodno Dojranskega jezera je naša naskakovalna četa vdrla v angleško postojanko, pobila je del posadke in se vrnila z več ujetniki.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

BOLGARSKO URADNO POROČILO.

Sofija, 1. aprila. Uradno. Med jezerom Ohrid in Prespa so streljale patrolje; topovi so neprestano gromeli. Na ostali bojni črti slabo streljanje s topovi, le v ovinku Črne so od časa do časa ljuto streljali s topovi. Na celi bojni črti so živahno delovali letalci. Vzhodno Vardarja pri Mačukovu so topovi sestrelili sovražno letalo. V ovinku Črne je sestrelil podporočnik Brauneck svoj tretji sovražni pritrjeni zrakoplov.

Sarrail v nevarnosti.

Lugano, 2. aprila. »Corriere della sera« javlja iz Soluna: Sovražna podmorska vojska resno ogroža Sarrailovo ofenzivo. Sarrailovi uspehi ne zadostujejo, da bi se položaj na Balkanu izpremenil sporazumu na korist. Vsak uvoz je odrezan.

Grožnje kralju Konstantinu.

Genf, 2. aprila. »Figaro« pravi, da bo Sarrail močno izpremenil svoj nastop proti Grški. Italija se ne bo v Epiru ozirala na Grško.

Boji na zahodu.

Na zahodnem bojišču so se že zelo znatne sile Angležev in Francozov zapletle v premikalno vojsko. Lahko se reče, da se bijejo že znatne sile več armad. Francozi posebno napadajo severno Soissons, lomišču stare in nove nemške bojne črte. Mogoče je, da bomo iz tega prostora več izvedeli, kaj namerava nemško vodstvo, kolikor nam je zdaj znanega.

NEMŠKO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. aprila. Veliki glavni stan:

Med Arrasom in Aisne so se včeraj in iznova danes zjutraj razvili boji posebno na cestah iz Bapaume v Croisilles in Cambrai; dalje na obeh bregovih Somme zahodno St. Quentin. Angleži in Francozi so nastopili z močnimi silami, ki so vsled ognja naših topov večkrat bežali; le z velikimi izgubami, tudi 50 mož smo ujeli in jim vzeli več strojnih pušk, so pridobivali tla naših čet, ki so se na povelje umikale. Tudi na obeh straneh prekopa Oise-Aisne in na visoki planoti Vregny so Francozi s svojimi napadi vsled popolnega učinka naših baterij, ki jim je ozemlje najpogotneje znano, le z velikimi izgubami malo napredovali.

V Champagni je uničevalni ogenj naših topov na pripravljene postojanke v jarkih zadržal napad Francozov na višine južno Niponta.

Prvi generalni kvartirni mojster pl. Ludendorff.

NEMŠKO VEČERNO URADNO POROČILO.

Berlin, 2. aprila. zvečer. Uradno:

Izvemši boj pri Somme in Oise, o katerih se je poročalo, nobenih posebnih dogodkov.

Boji s Francozi.

Berlin, 2. aprila. (Kor. ur.) Uradno: Vreme se je izpreminjalo, pršlo je. Boji med Arrasom in Aisne so se nadaljevali. Večji spopadi so se razvili pri Croisilles, ob cesti Fine-Soucaucourt, pri Sary, na obeh straneh Somme in severno Soissons. Povsod smo krvavo

odbili napade Angležev in Francozov. Sovražne izgube so bile posebno velike, ko so napadli gozd Polen. V kak izredno težaven, da nevaren položaj, so zašli Angleži in Francozi, ker so Nemci svojo bojno črto premestili, dokazujejo neprestane tožbe o nemškem opustošenju in boječi glasovi vojnih kritikov, ki ne prestando svare, naj se previdno in varno postopa. Kljub temu, da so te operacije, kakor trdi sporazum morali Nemci izvesti pod njegovim pritiskom, so Nemci ujeli v minulem mesecu na zahodni bojni črti 2900 mož in zaplenili 59 strojnih pušk. Angleška in francoska poročila pa v skoraj istem času ne poročajo niti o polovici ujetnikov, kolikor so jih ujeli Nemci, marveč so sovražniki ujeli 1400 mož in zaplenili 134 strojnih pušk; brzostrelne puške niso vštete, in 60 metalcev min. V Champagni se južno Riponta bojujejo dalje. Francozi pripravljajo tam nov, velik napad. Nemci so pa dognali, da se pripravljajo sovražnik na napad. Na naskakovalne čete, ki so stale pripravljene v jarkih, so namerili za to uničevalni ogenj. Napad je izostal izvzemši neke točke, kjer so Francozi izpadli, a smo jih vrgli z ročnimi granatami. Tisti Francozi, ki so bežali v lastne järke, so večinoma padli v nemškem zasledovalnem ognju. Južno Chavonne in v gozdu Parroy so se izjavili napadi francoskih patrolj.

Grey oslepil.

Bazelj, 2. aprila. »Berner Tagblatt« poroča: Lord Grey je popolnoma oslepel. Operacija ni uspela. Ker ga tudi srce boli, se boje zdravniki za njegovo življenje.

Vojska z Italijo.

AVSTRIJSKO URADNO POROČILO.

Dunaj, 2. aprila. Uradno:

Neizpremenjeno.

Italijansko uradno poročilo.

2. aprila. Na celi bojni črti se je streljalo s topovi; učinek in nastope pehote je oviralo neugodno vreme. Kljub temu so izvedli več srečnih nastopov mali oddelki. Ponoči od 31. marca na 1. april so naši v dolini Posina presenetljivo napadli sovražne črte pri Laghi in so jih uničili.

O miru.

Cesar in cesarica odpotovala v nemški glavni stan.

Dunaj, 2. aprila. (K. u.) Cesar in cesarica sta se odpeljala ob 2. uri popoldne z dvornim vlakom iz Laksenburga v nemški glavni stan, da obiščeta nemškega cesarja in cesarico.

Mirovno gibanje v državah sporazuma.

Kodanj, 2. aprila. Socialistična delavska stranka sklicuje o veliki noči kongres vseh ruskih delavcev v Petrogradu, da bo sklepal o miru.

Curih, 2. aprila. »Avanti« napoveduje izjavo italijanskih socialistov glede na vprašanje miru.

Angleži o pripravih za mir.

Amsterdam, 2. aprila. »Times« poroča, da so se stavile baje s strani Nemčije nove mirovne ponudbe. Na Nizozemsko in v Švico so baje prišle visoke osebe, da se z angleškimi krogi posvetujejo o prekinjenju sovražnosti. Angleški poverjenik je v tesnem stiku z vojnim ministrom. Izjavilo se je, da je ruski preobrat popolnoma prekucnil položaj. Nemčija ne more več trditi, da hoče osvojiti baltičke province in bi jih v kaki obliki zopet odstopila Rusiji. Vsekakor omogočuje Nemčiji ruska revolucija, da predlaga sporazumu ugodne mirovne pogoje.

Ruski socialni demokrati in mir.

Lugano, 1. aprila. (K. u.) »Corriere della sera« posnema po petrogradski socialno demokratski »Pravdi« z 29. m. m.: Rusijo veže z Anglijo, Francijo z ostalimi vojskujočimi se državami pogodba. Brez njih ne more v mirovnih vprašanjih postopati. A to le pomenja, naj se Rusija obrne na svoje zaveznike in naj jim predlaga, naj se pečajo z uvedbo mirovnih pogajanj. Ne vemo, kaj bodo odgovorili zavezniki in Nemčija.

Haag, 2. aprila. »Daily Telegraph« posnema po zmerni šoc. demokratski »Rabočaji Gazjeti«: Na posvetu delavsko vojaškega odbora se je sklenilo, naj postane Poljska neodvisna demokratska republika. Poznanj in zahodna Galicija sta zato osrednjima velesilama nemogoči. Dopolnjen »Daily Telegraph« pravi, da so v Kijevu zborovali ukrajinski demokrati, ki delajo na to, naj se Ukrajinci združijo in si pridružijo tudi svoje rojake v Avstriji.

Protivojni pokret v Italiji.

Bern, 2. aprila. Poročevalci listov v Italiji poročajo o pomanjkanju v Italiji. Javljajo dalje, da se pokret proti vojski v Italiji vedno bolj širi, posebno na deželi.

Italijani o govoru nemškega kanclerja.

Lugano, 2. aprila. Italijanski listi strupeno psujejo Nemčijo glede na kanclerjev govor. »Corriere della sera« pravi, da je govor zavraten poklon ruskemu preobratu. Z ozirom na lastne demokratične stranke so Hohenzollernci zatajili carja, kakor Peter Krista ali še hujše. Viljem II. dopušča danes, da mečejo kamne na carja, ker je ta avgusta 1914 manj upošteval stoletno prijateljstvo med Hohenzollernci in Romanoviči, kot koristi svoje dežele. Tudi »Secolo« in »Corriere d'Italia« objavljata podobne članke.

Angleži se boje.

Kodanj, 2. aprila. Angleški agenti govorijo, da pričakujejo v Kodanju ruske dostojanstvenike, ki se bodo z nemškimi krogi posvetovali o novem državnem preobratu.

Predlog Maksima Gorkega.

Stockholm, 2. aprila. Maksim Gorki nasvetuje, naj uredi redno rusko kurirno službo s Švedsko, da bodo v rednem stiku z nemškimi pacifisti.

Razna poročila.**Konference ogrskih škofov.**

Pri kardinalu Csernochu se vršijo spomladanske konference ogrskih škofov. Na dnevnem redu so socialna in karitativna vprašanja kakor tudi vprašanje, kako naj se odstrani še obstoječe ovire proti avtonomiji katoličanov na Ogrskem.

Samouprava Livonije.

Berlin, 2. aprila. Nevtralni listi določno trde, da bo Nemčija podelila Livoniji samoupravo v takem obsegu, kakor Poljski.

Dnevne novice.

+ **Samo tako bo šlo.** Praškemu »Hlasu Naroda« pišejo z Dunaja: Vsi avstrijski narodi stoje na enak način v orožju in na enak način prenašajo vse vojne stiske, zato sedaj tudi ni primeren čas za to, da bi se z oktrojem enostransko odločilo. Delo avstrijskega parlamenta si ob sedanjih razmerah tako predstavljamo, da bodo delale v odsekih za najaktualnejše stvari najbolj poklicane moči, čisto brez ozira na razlike, ki smo jih delali v miru po narodnostih in strankah. Ljudsko zastopstvo se bo kmalu na čisto naraven način razdelilo v nove stranke in skupine, kakor bosta zahtevala čas in kakovost raznih vprašanj. In nujno vzajemno delo bo nekdanje nasprotnike naučilo voljnosti za kompromise, in v tem je jamstvo boljše bodočnosti.

+ **Odlikovanja.** Najvišje pohvalno priznanje so dobili: poročnik 17. pp. Konrad Šimnic, stotnik 1. trd. top. baona Anton Aleš in stotnik Ferdinand Vidmar v tovarni za smodnik v Trofaiaach. — Zlat zaslužni križec na traku hrabrostne svetinje je dobil vojaški rev. asistent Matija Perko, pri nadomestnem dopolnilnem poveljstvu v Eperješu. — Srebrno hrabrostno svetinjo 1. vrste je dobil saper 2. saperskega baona Založnik Jakob.

+ **Odlikovanja pri orožništvu.** Srebrno hrabrostno svetinjo 2. vrste sta dobila četovodja Bunc Josip in tit. deseterik Selušnik Josip, oba pri 7. dež. orož. pov. — Bronasto hrabrostno svetinjo so dobili: tit. četovodja Krajnc Ivan, deseterik Schmutz Franc, tit. deseterik Komar Anton, tit. poddeseterik Furlani Anton, pešci: Furlani Al., Mervič Josip, Zorn Franc, Jug Ivan, Manfreda Ivan, Skodnik Mihael, Čuha Ivan in Černač Karel, vsi pri 7. dež. orož. pov. — Železni zaslužni križec s krono na traku hrabrostne svetinje so dobili: stražmojster 12. dež. orož. pov. Osolnik Franc, stražm. Bac Andrej in Podlesnik Franc; nad. stražmojstri Bauer Josip, Buchmann Rud., Černický Josip, Cetin Martin, Čotič Alojzij, Česnik Pavel, Cijan Rudolf, Cimarolli Dominik, Debelak Anton, Dolinšek Iv., Danek Friderik, Foschian Kazimir, Forster Ignac, Frank Jernej, Fuchs Vencel, Gobec Anton, Götzenauer Karel, Gründl Ivan, Gunzer Josip, Furlan Franc, Guštin Anton, Hafner Tomaž, Ipavec Karel, Hoischer Ferdinand, Inzko Valentin, Janovsky Josip, Junc Friderik, Jurše Leopold, Jurca Andrej, Keržan Ivan, Koller Andrej, Kosmač Kalist, Kragelj Franc, Kubisch Josip, Liber Andrej, Lukawsky Ivan, Meißner Ferdinand, Mlinarič Ivan, Može Andrej, Müller Ivan, Musil Filip, Mušič Franc, Nardon Alojzij, Paladin Josip, Podgornik Franc, Podgornik Peter, Quis Franc, Reich Alojzij, Rijavec Anton, Rudež Ignac, Satori Albert, Šebek Alojzij, Selisko Leopold, Šifrar Fr., Šiška Ivan, Skitek Leopold, Sovček Avgust, Stečile Josip, Strnad Ivan, Šuligoj Peter, Svetličič Franc, Tehovnik Anton, Tomše Vi-

libald, Trček Josip, Balland Ferdinand, Vidčnik Anton, Vidulich Ivan, Zobal Adolf, Zupan Josip in Zwicker Henrik; narednika Kavčič Ivan in Vertovec Franc; ognjičar Havlik Prokop; tit. narednika Cherbavaz Mihael in Gregorij Alojzij, vseh 77 pri 7. dež. orož. poveljstvu.

Amnestija v Bosni in Hercegovini. Cesar je izdal dne 20. marca 1917 amnestijo za Bosno in Hercegovino, na katere temelju je oprostil ostanek kazni 111 kaznjencem ter so bili takoj izpuščeni iz zaporov.

— **Smrtna kosa.** Umrl je 28. marca v Lincu c. kr. višji finančni svetnik g. Rajmund Jordan, bivši davčni referent pri c. kr. okr. glavarstvu v Kranju. — Truplo prepeljejo v Kranj. — Umrl je včeraj na Gočah pri Vipavi dobro znani posestnik, pečovodja in bivši župan g. Rihard Ferjančič, odločen pristati naše stranke. Pogreb bo jutri v sredo ob 10. uri predpoldne. Naj v miru počiva blagi, neumorno delavni pokojnik! — Dne 26. marca je padel na bojišču podpolkovnik Alojzij Delago, rodom Mariborčan. Truplo prepeljejo na grad njegove soproge v Polhovem gradu. — Umrl je v Dunajskem Novem mestu g. Vincenc Cerkja k, doma v Dolenji vasi pri Vidmu ob Savi. Njegov brat Mihael je l. 1915 padel na bojni črti pri Trbižu. — V Celju je umrl zidarski in tesarski mojster Anton Dimc, star 74 let. — V Celju sta umrla: vojak 17. pešpolka Franc Kubinek in vojak 87. pešpolka Ivan Berlek.

— **Iz ruskega ujetništva** so se vrnili dne 13. marca sledeči invalidi: Inf. Martin Kobav, 26. dom. p.; tit. deseterik Jurij Kralj, 97. pp.; inf. Peter Morgan, 7. pp.; inf. Tomaž Skok, 17. pp.; poddeseterik Franc Malec, 87. pp.; inf. Franc Rasman, 5. dom. pp.

— **Ženske v vojaški službi.** Zagrebško domobransko okrožno poveljstvo je sklenilo, da nastavi pri podrejenih poveljstvih okoli 100 gospa in gospodičen kot pisarice. Službo nastopijo s 1. majem 1917.

— **Nadzorovanje oproščencev.** »Pesti Naplo« poroča: Poročilo, da bodo iznova prebivalci oproščence do 45. leta, so le kombinacije. Dejstvo je, da bodo temeljito preiskali oproščence — uslužbenca zasebnih tvrdk in večjih civilnih obratov, ker mnogo tvrdk več ne dobavlja armadi, a so njih uslužbenca še oproščeni, in ker se bodo tudi s stališča znižanja oprostitve pregledali seznanji oproščencev. Po dosedanjih načrtih bodo le tisti del oproščencev, ki ga je mogoče pogrešati, od 18. do 26. leta pozvali pod orožje. Ne bodo vpoklicali vseh oproščencev, marveč le tiste, o katerih se bo oblast v vsakem posameznem slučaju preprčala, da se lahko pogrešajo.

Vlak povozil dečka. 11letnega Ivana Detiček v Stanoskem je 22. t. m. pri Cadraru zgrabil vlak in mu odrezal levo stopalo do pete. Dečka so prepeljali v mariborsko bolnišnico.

Primorske novice.

Tri »Legine« šole — hrvaške. Iz Sv. Vincenta v Istri se poroča: Dne 25. marca je bila komisija okrajnega šolskega sveta v Sističih (občina Kanfanar), ker so tamonji prebivalci prosili, da naj se v njihovi »Legini« šoli otvori hrvaška šola. Vsi stariši so se pri komisiji izjavili za hrvaški učni jezik. Drugi dan je bila komisija v Krmedu (obč. Bale), kjer se nahaja prekrasno »Legino« poslopje. Tudi tukaj so se izjavili vsi stariši za hrvaško šolo. Isti dan popoldne je bila komisija v Štokovcih, kamor je pridružena vas Bokordiči (obč. Sv. Vinčenat), ki ima tudi lepo »Legino« šolsko poslopje. Tudi tukaj so se izjavili vsi dosedanji Lahoni za hrvaško šolo.

Pomožna akcija za Goriško. Pod predsedstvom namestnika bar. Fries-Skeneja se je vršilo včeraj na tržaškem namestništvu posvetovanje deželne pomožne komisije za Goriško. Namestnik je najprej sporočil cesarjevo zahvalo na izrazu lojalnosti, ki ga je podala komisija, in je nato podal podrobnejša poročila o sedanjem stanju vzpostave in begunške oskrbe na Primorskem. Komisija se je bavila nato s celo vrsto prošenj za podpore iz krogov po vojni prizadetega goriškega prebivalstva. Prošnjam se je ugodilo večinoma z dovolitvijo posojil. — Kolikor moremo posneti iz tega poročila, deželni glavar goriški, msgr. dr. Faidutti pri tej seji ni bil navzoč.

Iz laškega ujetništva sta se oglasila Ivan pl. Reya iz Kozane in Ivan Lenardič, občinski tajnik iz Koiskega. Prvi piše, da

je dobil po šestih mesecih vendarle dopisnico od svojega sina Oskarja, ki je zelo marljiv dijak v Ljubljani. Reya in soproga sta zdrava in se jima godi dobro. Nahaja se Voghera, prov. Pavia, vialo Umberto I. No. 4. Lenardič pa povprašuje po svojem bratu, voditelju gluho-nemnice v pokoju, o katerem ne ve prav ničesar. Piše, da so imeli dolgo in ostro zimo, tako da je bilo dva dni 13 stopinj pod ničlo. Koncem februarja je bilo še mnogo snega po ulicah. Lenardič biva tudi v Vogheri, prov. Pavia, Borgo Garibaldi, No. 47. Dopisnici ležita pri Posredovalnici za goriške begunce v Ljubljani, Dunajska cesta 38.

Revnejši, oziroma manj imoviti sloji v Trstu, ki mislijo, da imajo pravico do vladne podpore za cenejša živila, iaj se med 2. in 7. aprilom zgledajo pri pristojni krušni komisiji.

Dva vagona sena sta se vnela na državem kolodvoru v Trstu. Ognjegasci so ožen v dveh urah pogasili. Sena je bilo 14.900 kg.

Žalostna smrt primorskega begunca. V nedeljo so ob 8½ zvečer v Gradcu na ograji mestnega kopališča v takozvanem Augartnu našli obešene 6letnega primorskega begunca Lujgija Lenuzza. Njegovi domači izjavljajo, da je mož postajal vedno bolj ožjen, ker se ni mogel vrniti v svojo domovino, in se mu je končno popolnoma zmešalo.

Antile pod ameriško zastavo.

Amsterdam, 3. aprila. (K. u.) »Times« poroča iz Newyorka 1. aprila: Na danskih otokih Antilah so razvili ameriško zastavo. Otoki se zdaj imenujejo Virgin Islands of United States.

Kitajska in Nemčija.

Nemški poslanik odpotoval s Kitajskega v San Francisco.

Newyork, 3. aprila. Wolff poroča 29. m. m.: **Nemški poslanik je s svojim štabom, 29 oseb, odpotoval v San Francisco.**

Ljubljanske novice.

Ij Mesarski trg za stranke do 8. ure zaprt. Vsled rastočega pomanjkanja mesa bo treba ukreniti najstrožje odredbe, da se bo omogočilo ljudem nakupovanje mesa, tako da ga bo vsakdo vsaj nekaj dobil. Mestni stavbni urad je dobil že naročila, da postavi pred stojnice v Šolskem drevoredu enake ograje, kakor jih je napravil pred stojnicami zeljaric. Nevzdržen je postal dosedanji način nakupovanja mesa, ko so se ljudje nagromadili okoli stojnice ter segali mesarjem od vseh strani pod sekiro in nož. Ko bo napravljena ograja se bodo lahko stranke prav lepo in pravično vrstile. Dosedaj so stranke tudi letale od mesarja do mesarja in brezobzirneži so lahko kupili meso tudi pri več stojnicah. Razventega so že nekateri na vse zgodaj oblegali mesarske stojnice, tako da je bilo mesarjem naravnost nemogoče pripraviti meso za nadrobno prodajo. V teh razmerah je bila tudi zelo težka ali celo nemogoča kontrola nad mesarji, z ozirom na to, koliko kdo pripelje mesa na trg. Da se vsem tem nedostatom odpomore, je izdal danes mestni magistrat ukaz, s katerim se odreja, da se bo od jutri naprej pričela prodaja mesa v Šolskem drevoredu vsak mesni dan šele ob 8. uri zjutraj. Do te ure bodo vsi uhodi v Šolski drevored zaprti. Obenem naroča mestni magistrat mesarjem, ki imajo stojnice v Šolskem drevoredu, da pripeljejo na trg vse meso najkasneje ob 7. uri zjutraj in isto pripravijo do 8. ure za nadrobno prodajo. Protiravnanje se bo najstrožje kaznovalo.

Ij Ubožni begunci, ki stanujejo v Ljubljani in ki so pri evakuaciji na železnici prišli ob svoje blago (živež, obleka i. dr.), se pozivljajo, da se zaradi nadaljnjih informacij čimprej zglase pri mestnem magistratu, obrtni oddelek b. Več tega blaga se sedaj nahaja v Loosdorfu na Nižem Avstrijskem.

Ij Levi odrezki za moko in številke se morajo strankam vrniti, ker se bodo na iste oddajala jajca.

Gospodarske beležke.

— **Preskrba prebivalstva s petrolejem.** Dunaj, 3. aprila. (K. u.) Pred dnevi se je svet trgovskega ministra pečal z vprašanji o preskrbi prebivalstva s petrolejem. Zastopnik trgovskega ministrstva je poročal o razdelitvi petroleja pozimi. Trgovinsko ministrstvo namerava v poletnih mesecih razdelitev petroleja bistveno ustaviti in ga oddajati le industrijcem in obratom, ki delajo za vojsko. Političnim oblastem bodo nakazali malo množino, da se

pokrijejo potrebščine, ki jih zahtevajo javne koristi. Petrolej se bo delil na izkaznice in sicer jih bo obrtnim obratom izdajala petrolejska centrala, v vseh ostalih slučajih pa politične okrajne oblasti. Predlagalo se je, naj se, ker bo oddaja petroleja ustavljena, poskrbe prebivalstvu vsaj sveče v zadostni množini. Sklenili so: 1.) Svet vzame na znanje poročilo trgovskega ministrstva o petroleju, ki bo dostopen poleti in načela o nameravani razdelitvi, a ker se nalagajo prebivalstvu nove težke žrtve, nujno prosi, naj se po možnosti z ozirom na položaj produkcije in vojno iz gospodarskih zahtev skrbi za najpotrebnejši civilni konzum. 2.) Posebno pa prosi svet trgovsko ministrstvo, naj se nadomesti petrolej, če le tudi skromno, v mesecih poleti s svečami.

+ **Popisovanje platine.** Dunaj, 3. aprila. (K. u.) Centrali za rekvizicijo v vojnem ministrstvu se morajo do 30. aprila naznati zaloge platine po stanju z dne 3. aprila.

— **Cene za sirovo maslo in svinjsko maslo** določa kranjsko deželno predsedstvo naslednje: Odkodnina za sirovo maslo in svinjsko maslo, ki jo je po ministrskem ukazu z dne 11. januarja 1917. l., drž. zak. št. 15, oddajati v okviru dobavnih kontingentov, in cene, ki se ne smejo preseči, kadar pridelovalci prodajajo sirovo maslo in svinjsko maslo izven dobavnega kontingenta, se določajo tako: za navadno sirovo maslo za kuho za 1 kg 8 K 60 vin.; za čajno sirovo maslo za 1 kg 10 K 60 vin.; za svinjsko maslo, sirovo, za 1 kg 7 K; za svinjsko maslo, scvrto, za 1 kg 8 K. Prestopki tega ukaza se kaznujejo po določilih § 17. ministrskega ukaza z dne 11. jan. 1917. l., drž. zak. št. 15.

— **Osnovna cena 100 kron za potrošni sladkor,** vstevši potrošnino za 100 kilogramov računse teže, na podlagi prima potrošni sladkor velike grude, ki je bila zvišana po § 15. ministrskega ukaza z dne 29. septembra 1916. l., drž. zak. št. 335, pri dobavi dne 1. februarja 1917 l. za 100 vin. pri 100 kilogramih, se zviša pri dobavi od dne 1. aprila 1917. l. nadalje na isti način vnovič za 100 vinarjev pri 100 kilogramih. Najvišje cene, ki jih je določiti po tem za nadrobno prodajo vseh vrst sladkorja, bodo razglasila politična oblastva na običajni način. Tako razglasa kranjsko deželno predsedstvo.

— **Preskrba cenenege mesa v Gradcu.** Pomožna akcija za neimovite sloje na Štajerskem ima ta uspeh, da bodo dobivali revni sloji v Gradcu goveje meso po 2 K kg, vse ostale družine, ki nimajo nad 4000 K letnih dohodkov, bodo pa dobivale meso po 4 K kg. Tri četrtine vseh graških družin bodo tako deležne dobrote cenejšega mesa. Meso se bo oddajalo na izkaznice.

Čreslo in drevesna skorja. Trgovinski minister je ukazal z naredbo vsem usnarjem, da morajo do 15. aprila naznaniti centrali za kože in usnje, koliko bodo celo leto rabili drevesne skorje in čresla. Usnarji, ki hočejo vso svojo potrebo kriti potom centrale, morajo podati obvezno izjavo. Kdor pa se preskrbi brez posredovanja centrale, mora 31. maja in koncem vsakega meseca poročati, koliko je kupil. — Vsak drugi posestnik hrastove in smrekove skorje mora koncem vsakega mesca svoje zaloge, v kolikor jih ni prodal, ponuditi centrali. Prodajati se sme samo centrali ali tistim trgovcem, ki so že l. 1915, obrtno tržili s čreslom in drevesno skorjo. Trgovci smejo prodajati samo centrali in posebno pooblaščenim tvrdkam. Najvišja cena za smrekovo skorjo je zvišana na 6 K.

Brezplačna oddaja gnojia. 5. armadno poveljstvo je z dopisom z dne 20. marca 1917, št. 12.724, deželni vladi sporočilo, da je v interesu spomladanskega obdelanja polja in pa da se dosežejo čim najboljši žetveni uspehi, izdalo splošno odredbo, da se oddaja potrebnim poljedelcem za spomladansko pognojenje potrebni gnoj brezplačno. O tem se obveščajo prizadete občine s pristavkom, da se je za prepustitev brezplačnega gnojia obračati na posetvenega častnika dotičnega okraja, kjer pa takega ni, pa na najbližjo vojaško formacijo. Prizadeti poljedelci se pozivljajo, da čim najbolje izkoristijo to ugodno prilagodnost.

— **Državne modre galice** za škropljenje trt proti peronospori ima c. kr. kmetijska družba za Kranjsko še dovolj v zalogi po 3 K 50 vin. za kilogram ter jo oddaja odslej naprej kranjskim vinogradnikom tudi več kakor 35 kg za hektar vinograde, toda le s pogojem, da jo smejo porabiti le za svoje vinograde. Nadaljna naročila na modro galico proti takojšnjemu plačilu sprejema c. kr. kmetijska družba v Ljubljani samo še do 15. aprila t. l.

— **Prisrbe Avstrijskega Lloyd.** Avstrijski Lloyd je začetkom svetovne vojne imel malone vse svoje ladje na varnem; samo parnik »Koerber« je bil v Aleksandriji zaplenjen. Tekom vojne je začel Avstrijski Lloyd graditi celo vrsto velikih ladij, da bo ob sklepu miru pripravljen za velike naloge, ki ga čakaio. Trije parniki

so doslej že dovršeni: »Hungaria« in »Innsbruck«, po 6290 ton, in »Pilsen« s 6790 tonami. Parnik »Cracovia«, dve manjši ladji in velik remorker bodo dovršeni v nekaj dneh. Razen tega grade v ladjedelnici pri Sv. Roku in v ladjedelnici »Austria« v Trstu nadaljnjih pet velikih oceanskih parnikov, katerih dovršitev zelo pospešujejo. Po vojni bo torej razpolagal Avstrijski Lloyd z veliko več ladijskim prostorom nego pred vojno. Dalje pripravljajo posebne odredbe, ki omogočijo razširjenje osebnega in tovarnega prometa na Jutrovo.

Navijanje cen za mlade plemenske prešiče. Kranjsko deželno mesto za klavno živino nam poroča: Po deželi so začeli nekateri navijati cene za mlade plemenske prešiče. Prodajajo in kupujejo se plemenski prešiči veliko predrago, vsled česar potem tožijo prešičerejci, da premalo prirede. Naj bi bili prešičerejci sami dovolj pametni ter naj bi ne preplačevali mladih plemenskih prešičev. Navijalci cen pri plemenskih prešičih naj pa se ovadijo pri sodišču, ker so to škodljivci kmeta in konzumentov. Kakor se čuje, je »Kranjsko deželno mesto za dobavo klavne živine v Ljubljani« organiziralo kupčijo s plemenskimi prešiči, ki je sicer prosta in brez monopola, po celi deželi in plačuje plemenske prešiče sledeče: 1. Plemenske prešiče žlahtne pasme 10 do 12 tednov stare v najvišji teži 15 kg 8 K kilogram žive teže; 2. plemenske prešiče mešane pasme 10 do 12 tednov stare v najvišji teži 15 kg po 7 K kilogram žive teže; 3. plemenske prešiče vseh pasem brez razlike v teži od 15 do 25 kg po 5 K 50 v. kilogram žive teže; 4. plemenske prešiče vseh pasem brez razlike v teži od 25 do 40 kg po 5 K kilogram žive teže. Te cene so v splošnem tudi primerne ter naj bi se sploh kmetovalci po njih ravnali.

— **Prevzemanje klavne živine za vojaško upravo.** Dne 7. aprila t. l. se vrši v Ljubljani na sejmišču poleg klavnice prevzemanje klavne živine za vojaško upravo. Kdor želi svojo živino radi pomanjkanja krme ali iz kakega drugega vzroka oddati, naj jo prižene ta dan ob 9. uri dopoldne k prevzemanju.

Gospodarski svet.

Urad za ljudsko prehrano je deželnim gospodkam poslal razglas, kako naj uredijo prostovoljno sodelovanje občinstva pri zadevah ljudske prehrane. Pristojni organi bodo dobili v pomoč gospodarske svete, ki bodo gospodkam dajali nasvete v splošnih in važnih podrobnih vprašanjih prehrane. Pred važnimi odločitvami bo gospodkna na ta način vedno slišala strokovnjaško mnenje tistih krogov, katerih se bo tikala odredba.

Pri deželnih gospodski se ustanovi deželni gospodarski svet, pri okrajnih glavarstvih okrajni in pri večjih občinah občinski gospodarski uradi. Pri izbiri članov imajo gosposke proste roke, pač pa se morajo posebno ozirati na konsumente, delavce in manj premožne. Zraven naj bi bile tudi ženske. Članstvo je častna služba. Ti gospodarski sveti bodo obravnavali sledeče zadeve: 1. produkcijo, zvišanje produkcije živil, krmil in najvažnejših potrebščin, prekrba z delovnimi silami in obratnimi sredstvi. 2. Zbiranje živil, krmil in najvažnejših potrebščin. 3. Razdelitev gotovih izdelkov. 4. Nadzorovanje trgovine s tem blagom, boj proti navijanju cen in oduštvu. Gospodarski sveti bodo morali pritiskati z vso silo, da zabranijo preveliko kupčije, zalog pri posameznikih, vzbujali bodo čut skupnosti, ljudstvo učili produktivne tehnike, primerno shranjevanje zalog, omejitve konsuma, uporabo nadomestkov itd.

Govor Radoslavova.

Sofija, 1. aprila. (Kor. ur.) Bolgarska brzojavna agencija: Ministrski predsednik in zunanji minister Radoslavov je v sobranju opozarjal na grožnje opozicije proti kralju in vladi takrat, ko se je pridružila Bolgarija osrednjima velesilama. »Bliža se ura,« je rekel, »ko se bodo tisti, ki so nas dolžili, kesali za to, kar so govorili. Vsekakor je bolgarski narod uresničil svojo edinstvo. Njegove hrabre čete branijo z občudovanja vredno hrabrostjo, in za ceno bolečnih žrtve, kar so pridobile, a ne zaman, ker je vlada vse storila, da zavaruje sadove zmage narodove armade.

Wilsonova poslanica odgodena.

Genf, 2. aprila. »Petit Journal« poroča iz Washingtona: Prečitane Wilsonove poslanice so odgodili za dva do tri dni, dokler ne bodo končane formalnosti o organiziranju zbornice in o volitvi predsednika.

Genf, 2. aprila. »Petit Parisien« poroča iz Washingtona: Za Wilsonovo poslanico bo glasovala v kongresu velika večina.

Tisk »Kotoliške Tiskarne«.

kanska večina, a manjšina bo je lahko sklepanje zavlačevala.

Rotterdam, 2. aprila. Državni tajnik Lansing je prepovedal vse mirovne nastope.

V Združenih državah nameravajo Nemce internirati.

Rotterdam, 2. aprila. »Agencia Americana« javlja iz Mehike: Nemci, ki so došli v Mehiko, trde, da je washingtonska vlada sklenila, naj pripeljejo nemške državljane na kanadsko mejo, kjer naj jih internirajo.

Kuhinjski odpadki in ostanke jedil v zameno za jajca. Večji zavod, ki se bavi z rečo kokoši in zajcev, želi dobivati odpadke iz kake večje kuhinje (olupke, ostanke jedil, goste pomije, kosti itd.) proti plačilu v gotovini ali pa ugodni zamenjavi za jajca. Pojasnila daje Katoliška Bukvarna v Ljubljani.

Predigt-Skizzen und Errinerungen an die grossen Missionen in Wien und Graz. — V knjigi (132 strani) so zbrana časniška poročila in izvlečki iz misijonskih govorov, ki so jih govorili tudi nam znani govorniki pp. Abel, Aschenbrenner, Kolb, Nilkes, Pfistermeister in Volbert leta 1901 in 1903 v cerkvi sv. Štefana in v votivni cerkvi na Dunaju in v stolnici v Gradcu. Ti govori, ki so jih poslušalci svoj čas sprejeli s toliko vnemo, bodo gotovo tudi pri nas vzbudili zanimanje. — Knjiga se dobi v Katoliški Bukvarni v Ljubljani in stane nevezana s poštnino vred 3 K 90 vin., brez poštnine 3 K 61 vin.

Naročajte nabitke iz usnja, s tem prihranite podplate. Cena z žebeljčki za en par za gospode K 1'80, za dame K 1'50, za otroke K 1'20. Zaradi drage poštnine priporočamo se naročiti za več parov skupaj. Dobe se pri Peter Kozina & Ko. v Ljubljani.

Srbežico, lišaje in nečistost kože odstranja Fellerjev antiseptični, razkuževalni, bol lajšajoči rastlinski esenci fluid z znamko Elsa-fluid. Predvojnne cene. 12 steklenic franko stane le 6 kron pri lekarju E. V. Fellerju, Stubica, Elsatrg št. 134 (Hrvatsko). Nad 100.000 zahvalnic. Sredstvo je izoborno. (ec).

Fran Marolt, Ljubljana, 800
Slovenske vojaške narodne pesmi
za K 1'50 ali K 1'80 se še dobe. Po pošti 20 v več. **Najlepše darilo!**

Iskreno zahvalo

izrekamo begunci, nastanjeni v županiji Ježica pri Ljubljani, gosp. županu V. Ahlin-u za vso veliko ljubav, ki jo izkazuje nasproti nam skozi celo dobo! Bog ga živi mnogo let!

Jožef Jug plesarski in likarski mojster
Ljubljana, Rimska cesta 16

se priporoča cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela. Solidna in točna postrežba. 804

mlada prodajalka
izurjena mešane stroke 803
želi primernege mesta

v mestu ali na deželi. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod Prodajalka 803. Znamka za odgovor.

Vabilo na XVII. redni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za Planino in Studeno s sedežem v Planini

registrov. zadruga z neomejeno zavezo ki se bo vršil

dne 15. aprila 1917 ob 11. uri dopoldne v pisarni župnega urada v Planini pri Raketu.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Pregled in potrjeno računa leto 1916.
4. Poročilo o izvršeni reviziji.
5. Volitev načelstva.
6. Volitev nadzorstva.
7. Slučajnosti.

Načelstvo.

Ako bi zbor ne bil sklepčen, se skliče pol ure kasneje v smislu društvenih pravil drugi občni zbor, ki sklepa brez ozira na število udeležencev.

Vabilo na občni zbor

Celniške stavbinske družbe »Union« v Ljubljani,

ki se vrši

dne 19. aprila 1917 ob 4. uri popoldne v »Rožcah« hotela »Union«.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta o poslovanju in bilanci za leto 1916.
2. Poročilo nadzorstvalnega sveta.
3. Razpravljanje o razdelitvi čistega dobička.
4. Volitev petih članov nadzorstva.
5. Eventualni predlogi delničarjev, ki se pa morajo vsaj osem dni prej naznaniti predsedništvu, da pridejo na dnevni red občnega zbora.

NB. Delničarji, ki hočejo izvrševati svojo volilno pravico, morajo pet dni pred občnim zborom položiti delnice v pisarni hotela »Union«, Miklošičeva cesta, od 11.—12. ure dopoldne.

Kupiti se želi rabljen a še dobro ohranjen

pisalni stroj.

Ponudbe na upravo našega lista pod šte. 806.

Kostanjev les

do 2 m dolg, cepljen 10 do 30 cm v prerezu kupuje Vinko Uabič, veletržec, Zalec, Južnostajersko.

Ponudbe s skrajno ceno, množino in rok dobave naj se vpošljejo!

Točno plačilo. — Kulantno poslovanje! Kupujem tudi mehak, bukov, hrastov les, okrogel in žagan.

Učenka

z dobrimi izpichevali, katera ima vso oskrbo doma, se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme v modno trgovino v Ljubljani. Ponudbe naj se pošljejo na upravo tega lista pod šifro »LJUBLJANA 1017«.

Modni salon.

Cenjenim damam priporočam svojo zalogo najnovejših slamnikov.

Odpri tudi v opoldanskih urah. Cene priznane nizke.

U zalogi novi žalni klobuki.

Rozi Fabčič
Rimska cesta št. 6

Kranjska deželna podružnica v Ljubljani

n. a. dež. življ. in rentne, nezg. in jamstvene zavarovalnice sprejema zavarovanja na doživetje in smrt, otroških dot. rentna in ljudska, neškodna in jamstvena zavarovanja javen zavod. Absolutna varnost. Nizke premije.

Udeležba na dividendah pri življenjskem zavarovanju že po prvem letu: Stanje zavarovanj koncem leta 1914. K 173.490.838— Stanje garancijskih fondov koncem leta 1914. K 48.732.022-76 V letu 1914. se je izplačalo zavarovancem na dividendah iz čistega dobička . . . K 432.232-66

Kdor namerava skleniti življenjsko zavarovanje, veljavno za vojno zavarovanje, naj se v lastno korist obrne do gori imenovane podružnice. — Prospekti zastoj in pošiljine prosto.

Sposobni zastopniki se sprejmejo pod najugodnejšimi pogoji. Marije Terezije cesta št. 12.

Najnovejša, nepogorljiva asbestna štedilna luč

CARBONO

prekaša vse voščene in druge nočne štedilne svetilke, gori usakokrat, ko je bila napojena s petrolejem, 10 do 12 ur svetlo, mirno in enakomerno. »Carbano« traja, ako se uporablja usak dan, približno dve leti. Posebno priporočljivo čisti duhovščini za razsvetljavo večne luči, pri božjem grobu in pri okencem marmornih altarjev. Cena brez stekla 60 vinarjev. Preprodajalci popust. Edina zaloga pri

Juliju Klein, zaloga stekla in porcelana, Ljubljana.

Dve prodajalki in blagajničarka

se sprejmo pri

A. Persché, Ljubljana.

Dobri brivski in lasestrižni aparati

La britev iz srebro-jekla K 3-50, 4, 5; varnostni brivski aparati, poniklani K 3, 5, zn. »Perick« s 6 rezili K 16, 20; dvo ez. res. rezila tucat K 5, 6. La lasestrižni aparati K 11, 12. Zamena dovoljena ali denar nazaj. Pošilja po povzetju ali predplačilu c. in kr. dvorni založnik JAN. KONRAD, izvozna trdka, Brux št. 1755, Češko. 112

Orehov les

Kostanjev les

2407

kupim

vsako vagonsko množino po najvišji dnevni ceni. J. POGAČNIK, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13.

MILO

dobivate v specialni trgovini za milo

Milan Hočevar
Ljubljana, sv. Petra cesta 30

Istotam tudi sveče, krema za čevlje, toaletna mila, pralni praški itd. na debelo in na drobno.

358